

**Аналіз впливу регуляторного акта  
до проекту Закону України  
«Про загальнообов’язкове накопичувальне пенсійне забезпечення»**

## **I. Визначення проблеми**

*Пенсійна система України перебуває у вкрай складному становищі внаслідок низки чинників, головними з яких є несприятливі демографічні зміни, кризовий стан економіки, непослідовність та прорахунки у проведенні структурних реформ.*

### **1. Демографічна ситуація**

На 1 січня 2018 р. в Україні налічувалося 11,7 млн пенсіонерів (27,8% загальної чисельності населення), серед яких 2,6 млн – особи з інвалідністю, понад 1 млн – перебувають у складних життєвих обставинах, 0,8 млн – ліквідатори та потерпілі від Чорнобильської катастрофи, 0,6 млн – ветерани війни.<sup>1</sup>

Чисельність осіб віком 60 років і старше становила 9,7 млн осіб, або 22,9% загальної чисельності населення. На 100 осіб віком 60 років і старше припадало 79 дітей віком до 18 років і 257 осіб віком 18–59 років.<sup>2</sup>

За даними ООН, Україна входить в топ-15 країн світу з найшвидшими темпами скорочення населення. Причому у найближчі десятиріччя скорочення населення відбуватиметься майже виключно за рахунок населення працездатного віку. За умови збереження поточних показників народжуваності, смертності та міграцій, ООН прогнозує зменшення чисельності населення України до 2050 р. на 28%, водночас частка осіб віком 60 років і старше зросте до 32%. Середній варіант прогнозу передбачає поступове підвищення сумарного коефіцієнту народжуваності до 1,8 дитини на 1 жінку у 2050 р. і зростання очікуваної тривалості життя в середньому на 5 років; за таких умов населення скоротиться на 18%, а рівень старіння зросте до 34%. Співвідношення між чисельністю населення пенсійного і працездатного віку зросте майже вдвічі. Демографічні зміни в Україні загалом відповідають глобальним тенденціям, але відбуватимуться більш швидкими темпами порівняно з рештою країн світу.<sup>3</sup>

Низький рівень народжуваності та збільшення тривалості життя матимуть істотні наслідки для публічних фінансів, особливо для пенсійної системи. За інших рівних умов, скорочення чисельності населення працездатного віку обумовить зменшення кількості платників єдиного соціального внеску. Водночас видатки на соціальний захист літніх людей, зокрема пенсійні видатки, зростатимуть разом із

---

<sup>1</sup> Статистичний збірник «Соціальний захист населення України» / Державна служба статистики України. Відповідальний за випуск О. О. Кармазіна. — Київ, 2018.

<sup>2</sup> Демографічна та соціальна статистика / Населення та міграція / Населення (1990-2017), сайт Державної служби статистики України [http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas\\_rik/nas\\_u/nas\\_rik\\_u.html](http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html)

<sup>3</sup> World Population Prospects 2017. United Nations Population Division  
<https://esa.un.org/unpd/wpp/Download/Standard/Population/>

збільшенням частки людей похилого віку в загальній кількості населення. За оцінками спеціалістів МВФ, без провадження подальших реформ пенсійних систем та систем охорони здоров'я у період 2015–2050 рр. слід очікувати збільшення пов'язаних видатків на 5% ВВП.<sup>4</sup>

## 2. Стан пенсійної системи

Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено, що система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів.

Перший рівень - система солідарного загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду України.

Другий рівень - система накопичувального загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах обов'язковості накопичення коштів працюючих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах - суб'єктах другого рівня системи пенсійного забезпечення та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат.

Третій рівень - система недержавного накопичувального пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення.

Нині в Україні діють перший та третій рівень пенсійної системи.

2.1. Солідарна система нині сконцентрована на забезпеченні пенсіонерам мінімальних гарантованих виплат, без адекватного зв'язку між сплаченими внесками і розмірами пенсій. Розмір новопризначених пенсій становить лише близько 30% від поточного рівня зарплат. Недостатня індексація пенсій швидко призводить до їх знецінювання як по відношенню до фактичного рівня споживчих цін, так і по відношенню до поточного рівня доходів працюючого населення.

Згідно з українським законодавством Пенсійний фонд України (далі – ПФУ) функціонує, як самостійна фінансова структура, його кошти не входять до

<sup>4</sup>Benedict Clements, Kamil Dybczak, Vitor Gaspar, Sanjeev Gupta, and Mauricio Soto. The Fiscal Consequences of Shrinking Populations. IMF Staff Discussion Note, SDN/15/21, October 2015. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2015/sdn1521.pdf>

державного бюджету і не можуть бути використані на інші цілі, крім виплати пенсій і допомоги. Бюджет ПФУ складається з дохідної та видаткової частини.

## БЮДЖЕТ ПФУ

До джерел формування коштів солідарної пенсійної системи, насамперед, належать власні надходження ПФУ, які включають:

1) Страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (крім частини внесків, які спрямовуються до Накопичувального фонду).

2) Кошти державного бюджету та цільових фондів, що перераховуються до ПФУ у випадках, передбачених законодавством.

3) Суми від фінансових санкцій, застосованих відповідно чинного законодавства до юридичних та фізичних осіб за порушення встановленого порядку нарахування, обчислення і сплати страхових внесків та використання коштів ПФУ.

4) Компенсація ПФУ різниці між сумою страхових внесків, сплачених сільськогосподарськими підприємствами – суб'єктами спеціального режиму оподаткування за спеціальною ставкою, та внесками, які були б сплачені ними на загальних підставах.

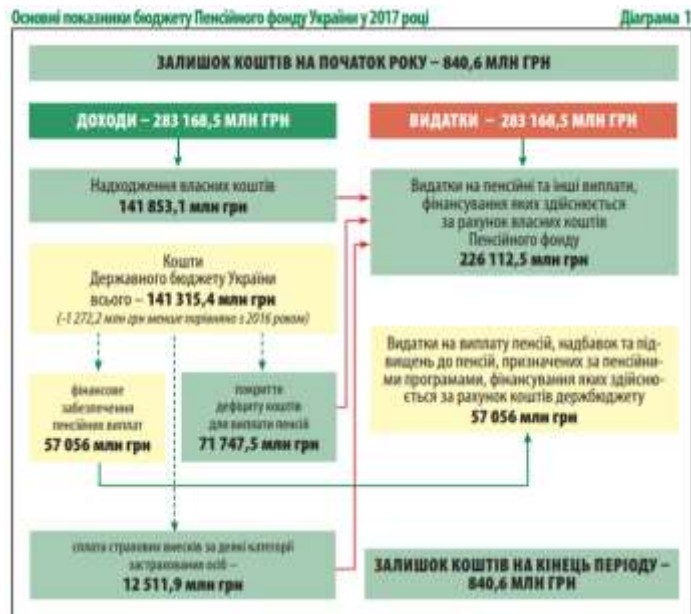
5) Благодійні внески юридичних та фізичних осіб.

6) Добровільні внески.

ПФУ щороку отримує добровільні внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування від деяких громадян.

7) Інвестиційний дохід, який отримується від інвестування резерву коштів для покриття дефіциту бюджету ПФУ в майбутніх періодах.

8) Інші надходження відповідно до законодавства.



до



Важливим індикатором фінансової самодостатності солідарної системи є коефіцієнт заміщення – процентне співвідношення поточних середніх розмірів пенсії і заробітної плати. В квітні 2018 р. цей показник становив 29,7%, при тому, що майже 45% пенсійних виплат фінансується за рахунок коштів державного бюджету, а розмір пенсійного внеску як частина ЄСВ складає 18,8%.

За розрахунками експертів Світового банку, протягом наступних 10 років коефіцієнт заміщення в солідарній системі може зменшитися до 20–22%. При цьому, витрати на солідарну пенсійну систему в Україні залишатимуться на рівні близько 11%, що є досить високим показником серед країн Східної Європи (рис. 1).

**Кількісні показники формування та виконання бюджету пенсійного фонду свідчать про неефективну дотаційну модель. Незадовільний фінансовий стан і хронічний дефіцит ПФУ пов'язані зокрема зі зменшенням розміру єдиного соціального внеску з 42% до 22%, внаслідок чого надходження внесків до бюджету ПФУ скоротилися майже вдвічі. Відсутність компенсаційних механізмів зумовила подальше поглиблення дисбалансу в бюджеті ПФУ.**



	Україна	Білорусь	Росія	Молдова
Встановлений законом пенсійний вік (роки) 1/				
Чоловіки (чоловіки / жінки)	60/58	60/55	60/55	62/57
Майбутній (чоловіки / жінки)	60/60	63/58	60/55	63/63
Пенсійні витрати (у відсотках ВВП), 2015 р.	13.4	9.6	9.5	11
Урядові трансфери до фонду соціального страхування, 2015 р. (у відсотках ВВП)	4.8	0.6	3.8	3.4
Кількість пенсіонерів				
у тис. осіб 2/	12147.2	2559.7	42729	679.9
як відсоток населення віком 60+	120.1	132.8	148.7	100.9
як відсоток загальної кількості населення	27.1	27	29.8	16.7
як відсоток населення працездатного віку 3/	41.7	41.2	45.5	24.4
Середня місячна пенсія, 2015 р.				
у національній валюті 2/	1699.5	2805727	12080.9	1165.2
у доларах США 4/	70.8	151.1	165.7	59.3
Середній валовий коефіцієнт заміщення (відсоток) 5/	39	40.4	33.7	24.8
Очікувана тривалість життя при народженні, 2010-2015 роки				
Чоловіки	65.7	65.3	64.2	67.2
Жінки	75.7	77	75.6	75.4
Очікувана тривалість життя у віці 60 років, 2010-2015 роки				
Чоловіки	15.2	14.5	15.2	14.8
Жінки	20.2	20.9	20.7	19.5
Частка осіб літнього віку в населенні працездатного віку 6/				
У 2015 р.	21.9	20	19.1	13.4
У 2060 р.	42.1	40.6	37.4	52.9
Ставка внеску на соціальне страхування (відсоток) 7/	22	35	30	33.5
Додатково:				
Населення, всього (тисяч)	44823.8	9495.8	143456.9	4068.9
ВВП на душу населення, 2015 р. (долари США)	2,125.40	5,749.10	9,243.30	1,821.90

Джерела: національні органи істатд, демографічні прогнози ООН, Перспективи розвитку світової економіки, МВФ і оцінки персоналу МВФ.  
1 / Чиний пенсійний вік вказаний той, що переважав станом на 1 січня 2017 року. Майбутній пенсійний вік вказаний той, який був встановлений у законодавчому порядку і буде досягнутий на пенсії майбутню дату.  
2 / Станом на 1 січня 2016 року.  
3 / Населення працездатного віку визначається як населення віком від 20 до 64 років.  
4 / Розраховується як середня пенсія в національній валюті, поділена на середній обмінний курс на 1 січня 2016 року.  
5 / Розраховується як середня пенсія в 2015 році, поділена на середню заробітну плату в економіці.  
6 / Розраховується як співвідношення населення віком від 65 років і старше до населення віком від 15 до 64 років.  
7 / Загальна ставка внеску соціального страхування, в тому числі пенсійних внесків.

**2.2. Система державного (обов'язкового) накопичувального пенсійного забезпечення на сьогодні відсутня.**

**2.3. Система недержавного накопичувального пенсійного забезпечення.**

**Ключові проблеми розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні.**

Третій рівень пенсійної системи України ґрунтується на засадах добровільності участі. Добровільні пенсійні накопичення призначені для формування пенсійних та інших виплат додатково до виплат із системи обов'язкового пенсійного забезпечення.

В Україні добровільне недержавне пенсійне забезпечення здійснюється через недержавні пенсійні фонди. Функціонування третього рівня регулюється Законом України «Про недержавні пенсійні фонди».

Недержавний пенсійний фонд - юридична особа, створена відповідно до закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення», яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам фонду.

Недержавні пенсійні фонди (далі – НПФ) поділяються на відкриті, корпоративні та професійні.

#### Види фондів

Відкритий	Корпоративний	Професійний
Засновником можуть виступати: будь-які юридичні особи, крім бюджетних	Засновником можуть виступати: юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців (бюджетні організації в особливому порядку)	Засновником можуть виступати: об'єднання юридичних осіб-роботодавців, об'єднання фізичних осіб (включаючи профспілки, а також фізичні особи пов'язані з їх родом діяльності)
Учасниками можуть бути громадяни України, особи без громадянства, іноземці незалежно від місця та характеру роботи	Учасниками можуть бути виключно громадяни України, що перебувають у трудових відносинах з роботодавцями вкладниками фонду	Учасником можуть виступати: громадяни України, іноземці, особи без громадянства пов'язані родом діяльності, визначеної в статуті фонду

У рамках третього рівня працівники, роботодавці, інші громадяни та юридичні особи мають можливість перераховувати внески в обраний ними недержавний пенсійний фонд. Внески в недержавні пенсійні фонди, а також отриманий від них інвестиційний дохід користуються податковими пільгами.

Розмір пенсій залежить від розміру сплачених пенсійних внесків та терміну, протягом якого ці внески накопичувалися, а також отриманого та розподіленого на них інвестиційного доходу.

Станом на 31.03.2018 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 62 НПФ та 22 адміністратори НПФ. Загальна кількість учасників НПФ становила 843,2 тис. осіб, з яких отримали/отримують пенсійні виплати 79,4 тис. осіб. Сума сплачених внесків становила 1,9 млрд грн; 93% всіх внесків надійшли від роботодавців. Загальна вартість активів НПФ становила 2,5 млрд грн.<sup>5</sup>

## Висновки

Існуюча пенсійна система, що складається із солідарного загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і добровільного недержавного пенсійного забезпечення, є неефективною, що зумовлюється низкою чинників:

- **Демографічні зміни**, які обумовлюють збільшення чисельності і частки літніх людей та збільшення демографічного навантаження на населення працездатного віку. Цей фактор буде домінуючим у довгостроковій перспективі та зумовить подальше погіршення фінансової спроможності пенсійної системи, особливо її солідарно-страхових складових. Наслідком буде подальше зростання дефіциту власних коштів ПФУ, що потребуватиме дотацій з державного бюджету, та/або дуже низький рівень пенсійних виплат.

- **Низький рівень залучення населення на етапі сплати внесків до системи додаткового пенсійного накопичувального забезпечення.** Низька економічна активність населення, високе безробіття, поширення неформальної зайнятості та нелегальних трудових міграцій призвели до того, що вже нині, за відносно сприятливих демографічних співвідношень, кількість платників внесків майже така сама, що й кількість пенсіонерів.

- **Нерозвинутий фінансовий сектор.** Макроекономічна нестабільність, низький рівень доходів, висока інфляція, негативний досвід минулих років та слабка інфраструктурна підтримка обумовлюють низьку довіру до фінансових установ та відсутність мотивації населення робити довгострокові заощадження.

- **Відсутні механізми упереджувальних заходів** з метою недопущення збитків від дій або бездіяльності суб'єктів ринку недержавного пенсійного забезпечення.

Для відновлення належного рівня пенсійного забезпечення в Україні необхідним є впровадження **обов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення** як додаткового елемента пенсійної системи (так званого другого

---

<sup>5</sup> Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 31. 03.2018. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг  
[https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/NPF/OsnPokazn/NPF\\_I\\_kv%202018.pdf](https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/NPF/OsnPokazn/NPF_I_kv%202018.pdf)

рівня), з метою формування пенсійних накопичень та збільшення сукупного коефіцієнта заміщення як головного індикатора достатності пенсійних виплат.

### **Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:**

<b>Групи (підгрупи)</b>	<b>Так</b>	<b>Ні</b>
Громадяни (інвестори)	так	
Держава	так	-
Суб'єкти господарювання (професійні учасники фондового ринку)	так	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	так	-

## **II. Цілі державного регулювання**

Цілями державного регулювання є:

1. Створення обов'язкової накопичувальної системи пенсійних заощаджень.
2. Надання громадянам всіх прав, передбачених Конституцією України, зокрема право вільного волевиявлення в процесі набуття, володіння та розпорядження своїм майном (накопиченнями).
3. Впровадження чіткого, прозорого та зрозумілого регулювання діяльності суб'єктів ринку пенсійного забезпечення з встановленням чітких прав, обов'язків та відповідальності перед громадянами за результати цієї діяльності.
4. Консолідація системи нагляду за професійними суб'єктами системи та завчасного упередженого реагування щодо можливих відхилень в процесі функціонування системи.
5. Розбудова системи передбачливого та обережного управління пенсійними коштами громадян.
6. Забезпечення ринкових умов для професійних суб'єктів пенсійної системи через впровадження рівних можливостей та вільного вибору засобів досягнення бажаних результатів з дотриманням встановлених норм, що зумовлені соціальною значимістю цього сегменту підприємницької діяльності.
7. Модернізація існуючої інфраструктури для забезпечення захисту інформації та активів, встановлення дієвих механізмів доставки пенсійних коштів та надання громадянам доступу до інформації щодо стану заощаджень.
8. Встановлення обґрунтованих обмежень щодо статей витрат коштів учасників системи та забезпечення контролю за їх рівнем.
9. Унеможливлення розвитку корупційних елементів шляхом встановлення колегіальності, прозорості, передбачуваності, обґрунтованості,

послідовності та публічності дій державних органів.

10. Імплементация базових норм та принципів функціонування накопичувального пенсійного забезпечення та інфраструктури фінансового ринку для подальшої інтеграції України в середовище європейської спільноти.

Прийняття запропонованого регуляторного акту встановить основні принципи та засади для функціонування системи державного обов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення, що в свою чергу сприятиме збільшенню соціальної захищеності населення України, сприятиме солідаризації інтересів різних поколінь та надасть поштовх для розвитку стабільного фінансового ринку. Водночас необхідно зазначити, що запровадження другого рівня не скасовує необхідності подальшого реформування існуючих компонентів пенсійної системи.

### III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

#### 1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	<p><b>Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»</b></p> <p>Встановлюється запровадження накопичувальної системи пенсійного забезпечення з 1 січня 2019 року та передбачає створення накопичувального фонду. Накопичувальний пенсійний фонд створюється відповідно до цього Закону, акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу.</p> <p>Накопичувальний фонд створюється ПФУ як цільовий позабюджетний фонд.</p> <p>2. Адміністративне управління Накопичувальним фондом здійснює виконавча дирекція ПФУ.</p> <p>3. Управління пенсійними активами Накопичувального фонду здійснюється компаніями з управління активами.</p> <p>4. Рахунки Накопичувального фонду відкриваються виконавчою дирекцією ПФУ в зберігачі.</p> <p>5. Учасник накопичувальної системи пенсійного страхування, який сплачує (за якого сплачують) страхові внески до накопичувальної системи пенсійного страхування, має право спрямувати такі внески до недержавного пенсійного фонду - суб'єкта другого рівня системи пенсійного забезпечення.</p> <p>Суб'єктами системи накопичувального пенсійного забезпечення є:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>особи, від імені та на користь яких здійснюється накопичення та інвестування коштів;</li><li>підприємства, установи, організації та фізичні особи, що здійснюють перерахування внесків до системи накопичувального пенсійного забезпечення;</li></ul>



	<p>Накопичувальний фонд; недержавні пенсійні фонди; юридичні особи, які здійснюють адміністративне управління Накопичувальним фондом і недержавними пенсійними фондами та управління їх пенсійними активами; зберігачі; страхові організації.</p> <p>Персоніфікований облік застрахованих осіб здійснюється Пенсійним фондом України або Адміністраторами недержавних пенсійних фондів.</p>
<p><b>Альтернатива 2</b></p>	<p><b>Проектом Закону України «Про загальнообов’язкове накопичувальне пенсійне забезпечення»</b> передбачено запровадження визначення правових, економічних та організаційних засад загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення в Україні, які дозволять забезпечити необхідні регулятивні та організаційні умови для запровадження другого рівня системи пенсійного забезпечення та встановлення повноважень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на здійснення функцій державного регулювання, нагляду і контролю за установами накопичувальної системи пенсійного забезпечення.</p> <p>Зазначеним регуляторним актом пропонується створення накопичувального фонду, відповідно до цього Закону, який акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу. Зокрема, зазначений регуляторний акт передбачає, що:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Накопичувальний фонд є юридичною особою публічного права, яка створюється Кабінетом Міністрів України та функціонує в організаційно-правовій формі непідприємницького товариства та є неприбутковою організацією. Кабінет Міністрів України передає Накопичувальному фонду грошові кошти та майно для забезпечення його створення та початку функціонування. Такі грошові кошти та майно не є коштами учасників системи.</li> <li>2. Для забезпечення управління та здійснення контролю за поточною діяльністю Накопичувального фонду утворюється <b>Рада Накопичувального фонду</b>. До складу Ради Накопичувального фонду входять п’ять осіб, які призначаються шляхом обрання за результатами конкурсу.</li> <li>3. <b>Адміністративний офіс</b> є виконавчим органом Ради Накопичувального фонду, призначеним для організаційно-технічного забезпечення діяльності Ради Накопичувального фонду та Накопичувального фонду.</li> </ol> <p>Джерелами формування бюджету Ради Накопичувального фонду та Адміністративного офісу є кошти <b>учасників</b> системи загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення в межах розміру, передбаченого законопроектом (не більше <b>0,1%</b> від вартості активів учасників системи загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення та кошти державного бюджету в перші 3 роки з моменту створення Накопичувального фонду.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>4. <b>Централізоване адміністрування</b> даних щодо розподілу пенсійних внесків, передбачене законопроектом передбачає встановлення дієвих механізмів доставки пенсійних коштів та надання громадянам доступу до інформації щодо стану заощаджень на міжрегіональному рівні та здешевлення супроводжуючих послуг внаслідок використання розвиненої інфраструктури</li> </ol>

	<p><b>Пенсійного фонду України та створення Накопичувального фонду.</b></p> <p>5. Учасник накопичувальної системи пенсійного забезпечення, який сплачує (за якого сплачують) внески до накопичувальної системи пенсійного страхування, має право спрямувати такі внески до недержавного пенсійного фонду - суб'єкта другого рівня системи пенсійного забезпечення.</p> <p>6. Суб'єктами системи накопичувального пенсійного забезпечення є:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>особи, які здійснюють накопичення ;</li> <li>платіжні агенти (підприємства, установи, організації та фізичні особи), що здійснюють перерахування внесків до системи накопичувального пенсійного забезпечення;</li> <li>Накопичувальний фонд;</li> <li>Авторизовані недержавні пенсійні фонди;</li> <li>Авторизовані юридичні особи, які здійснюють адміністративне управління Накопичувальним фондом і недержавними пенсійними фондами та управління їх пенсійними активами;</li> <li>зберігачі;</li> <li>страхові організації.</li> </ul> <p>Персоніфікований облік застрахованих осіб здійснюється Пенсійним фондом України або Адміністраторами недержавних пенсійних фондів.</p> <p>Накопичувальний фонд призначений в першу чергу для осіб, яким з певних причин буде важко визначитись з вибором того чи іншого фінансового інституту та на конкурентних засадах залучає інших суб'єктів ринкової інфраструктури (компанії з управління активами та зберігачі) для забезпечення ефективного інвестування та захисту коштів учасників.</p>
--	--

## 2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

### 2.1.Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Використання існуючої інфраструктури Пенсійного фонду України для забезпечення поточної діяльності накопичувальної складової.	За підрахунками щодо фінансування базисних статей діяльності установи витрати Дирекції ПФУ для впровадження та фінансування накопичувальної складової пенсійного забезпечення складе <b>27,47 млн грн (операційні витрати) та 3,297 млн грн</b> в якості початкових інвестицій на забезпечення додаткових робочих місць. (Таблиця 5б,6б). Вказані витрати передбачено фінансувати за рахунок коштів Пенсійного фонду України. (Таблиця

		76)
<p><b>Альтернатива 2</b></p>	<p>Створення додаткових джерел збільшення пенсійних виплат.  Забезпечення ринкових умов для суб'єктів пенсійної системи через впровадження рівних можливостей та вільного вибору засобів досягнення бажаних результатів з дотриманням встановлених норм, що зумовлені соціальною значимістю цього сегменту підприємницької діяльності призведе до бажаних цілей:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- делегування функції управління та контролю за коштами учасників системи ринковим інституціям для забезпечення максимального рівня конкуренції (Компанії з управління активами та Зберігачі активів-банківські установи) з встановленням додаткових жорстких норм та стандартів щодо такої діяльності – управління активами, комплаєнс-контролю, внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю;</li> <li>- консолідація системи нагляду за професійними суб'єктами системи для забезпечення своєчасного та ефективного реагування на можливі відхилення в процесі функціонування системи – забезпечення існування єдиного регулятора в сфері накопичувального пенсійного забезпечення (на сьогодні система контролю є неефективною через розділення функцій контролю між Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та Національною комісією, що здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг), а також наділення регулятора необхідними та достатніми повноваженнями для забезпечення нагляду у відповідності принципів Директиви (ЄС) 2016/2341 Європейського Парламенту та Ради від 14 грудня 2016 року «Про діяльність та нагляд за установами з надання професійного пенсійного забезпечення» (нова редакція) (IOPS 2) та Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO);</li> <li>- створення системи єдиних стандартів щодо оцінки інвестиційних інструментів, що надасть змогу забезпечити чесні умови розкриття інформації про результати управління коштами учасників системи;</li> <li>- створення системи єдиних стандартів щодо обліку та звітності в сфері інвестиційної</li> </ul>	<p>За підрахунками щодо фінансування базисних статей діяльності установи витрати Накопичувального фонду для впровадження та фінансування накопичувальної складової пенсійного забезпечення складе <b>53,54 млн грн</b> (операційні витрати) та <b>6,46 млн грн</b> в якості початкових інвестицій на забезпечення додаткових робочих місць.  (Таблиця 5а,6а)</p> <p>На початкових етапах створення Накопичувального фонду доходи від його діяльності не будуть покривати поточних витрат. За таких обставин необхідним буде виділення коштів Державного бюджету в 2019 році в розмірі <b>82 767 721.00</b> грн для забезпечення його фінансування  (Таблиця 7а)</p>

	<p>діяльності та розкриття інформації для забезпечення прозорості пенсійних інститутів та професійних учасників сегменту накопичувального пенсійного забезпечення;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- встановлення єдиних пруденційних нормативів до учасників інфраструктури та перехід до принципів упередження потенційних ризиків;</li> <li>- впровадження принципів обережного інвестування виходячи з напрямків інвестицій за групами активів та обмеження операцій з ризикованими активами;</li> <li>- встановлення обґрунтованих обмежень щодо статей витрат коштів учасників системи та забезпечення контролю за їх рівнем.</li> </ul> <p>Окремим суттєвим позитивним фактором впровадження накопичувальної системи є приріст національного внутрішнього інвестиційного ресурсу протягом наступних 5 років в розмірі <b>161 млрд грн</b>, що може бути вагомим джерелом фінансування важливих стратегічних інфраструктурних проектів (таблиця 8 ).</p>	
--	---	--

З метою розрахунків обсягів активів системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення як основного джерела фінансування діяльності Накопичувального фонду приймалися до уваги наступні припущення:

**Таблиця 1**  
**Макроекономічні припущення при розрахунку розмірів внесків**

Період розрахунків	2020-2030
Середньорічна чисельність платників внесків	12,248,000
Кількість КУА - учасників	10
Розмір комісії Адміністративного офісу	0.10%
Зростання реального ВВП, середньорічне	3.80%
Зростання реальної зарплати, середньорічне	4.0%
Зростання номінальної зарплати, середньорічне	9.00%
Інфляція середньорічна	4.50%
Реальна інвестиційна дохідність (вкл. 0,6% на адміністративні видатки)	1.9%
Середній розмір внеску до другого рівня	7%
Рівень безробіття	7.40%
Жіноча середня зарплата у % до чоловічої	80%
Частка зайнятих, які сплачують внески	73%
Накопичені активи в % до ВВП на кінець періоду	19.40%

**Таблиця 2**  
**Демографічні припущення при розрахунку розмірів внесків**

	<b>2020</b>	<b>2025</b>	<b>2030</b>
--	-------------	-------------	-------------

<b>Очікувана тривалість життя при народженні, років</b>			
чоловіки	68.6	69.7	70.5
жінки	77.2	77.7	78.2
<b>Очікувана тривалість життя при досягненні 60-річного віку, років</b>			
чоловіки	16.8	17.3	17.7
жінки	21.2	21.5	21.9
<b>Сумарний коефіцієнт народжуваності</b>			
дітей на 1 жінку	1.60	1.62	1.64

Джерела: розрахунки Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України

На підставі даних демографічної ситуації в країні та прогнозів макроекономічного розвитку країни отримані наступні результати прогнозних обсягів системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення.

**Таблиця 3**

	2020	2030	2040	2050	2060	2070
<b>Чисельність платників внесків</b>						
Тисяч осіб	11,329	10,522	9,812	8,559	7,508	7,194
<b>Фінансові показники у цінах поточного року, мільйонів грн</b>						
Страхові внески	24,676	311,950	649,628	854,074	1,118,218	1,592,051
Накопичені активи працівників	25,205	1,791,431	7,550,528	14,037,631	23,230,113	34,188,292
<b>Фінансові показники у % до ВВП</b>						
Страхові внески	0.6%	3.4%	4.2%	4.1%	4.0%	4.2%
Накопичені активи працівників	0.6%	19.3%	49.4%	67.2%	82.2%	89.8%
<b>Коефіцієнт заміщення (у % до середнього розміру номінальної зарплати поточного року, з урахуванням індексації)</b>						
Чоловіки	0.0%	2.1%	7.3%	13.8%	18.3%	<b>20.7%</b>
Жінки	0.0%	1.1%	4.7%	9.8%	13.1%	<b>14.6%</b>
<b>Середній розмір анuitетної виплати з другого рівня з урахуванням індексації на майбутню інфляцію</b>						
Чоловіки	0	508	3,215	9,164	18,136	30,566
Жінки	0	267	2,085	6,518	12,977	21,523

Джерела: Світовий банк (Україна. Економічний огляд, 10 квітня 2018 року, прогноз на 2018-2020 pp.), IMF World Economic Outlook Database October 2017 (прогноз на 2021-2022 pp.), припущення фахівців Світового банку та Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України

**Таблиця 4**

<b>Прогнозована динаміка розміру внеску</b>	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Зростання реального ВВП	4.0%	3.2%	1.2%	1.1%	1.0%	1.0%
Номінальний ВВП, млрд грн	4,192	9,295	15,298	20,896	28,263	38,057
Фонд заробітної плати, млрд грн	1,330	2,802	4,796	6,305	8,255	11,753
Фонд зарплати + нарахування ЄСВ у % до ВВП	39%	37%	38%	37%	36%	38%
Зростання реальної зарплати	4.3%	3.9%	2.2%	2.1%	2.0%	2.0%
Інфляція	6.5%	4.0%	2.0%	2.0%	2.0%	2.0%
Номінальна заробітна плата, грн	<b>10,887</b>	<b>24,699</b>	<b>44,123</b>	<b>66,502</b>	<b>99,255</b>	<b>147,488</b>
Річний темп приросту зарплати, %	11.0%	8.1%	4.2%	4.1%	4.0%	4.0%

Розмір внеску, %	2.0%	12.0%	15.0%	15.0%	15.0%	15.0%
------------------	------	-------	-------	-------	-------	-------

Джерела: Світовий банк (Україна. Економічний огляд, 10 квітня 2018 року, прогноз на 2018-2020 рр.), IMF World Economic Outlook Database October 2017 (прогноз на 2021-2022 рр.), припущення фахівців Світового банку та Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України

В рамках реалізації проекту пропонується впровадити механізм комплексної системи персоніфікованого обліку учасників – громадян України та забезпечити ефективний контроль за напрямками інвестицій пенсійних коштів. З цією метою передбачається створення дворівневої вертикально орієнтованої моделі управління коштами учасників системи накопичувального пенсійного забезпечення. **Централізоване адміністрування** даних щодо розподілу пенсійних внесків, передбачене законопроектом передбачає встановлення дієвих механізмів доставки пенсійних коштів та надання громадянам доступу до інформації щодо стану заощаджень на міжрегіональному рівні та здешевлення супроводжуваних послуг внаслідок використання розвиненої інфраструктури ПФУ та **створення Накопичувального фонду**.

З метою забезпечення операційної діяльності органів управління Накопичувального фонду планується здійснення капітальних витрат в розмірі **6,468,035.00 грн** на придбання таких основних засобів:

## Таблиця 5а

### Приблизні витрати на придбання основних засобів (Альтернатива 2)

Капітальні витрати	ціна	кількість	Сума, грн
Комп'ютери	18,000	32	576,000
Ліцензія Windows 10 Pro	4,500	32	144,000
Ліцензія Microsoft Office 2016 Standard	11,000	32	352,000
Джерело безперебійного живлення офісне	3,000	32	96,000
Основний сервер адміністрування НПФ	191,000	1	191,000
Резервний сервер адміністрування НПФ	191,000	1	191,000
Сервер загального призначення основний	50,000	1	50,000
Сервер загального призначення резервний	50,000	1	50,000
МФУ високопродуктивний	30,000	2	60,000
МФУ офісний	6,000	2	12,000
Стационарний засіб телефонного зв'язку	1,600	32	51,200
Факс	4,500	1	4,500
АТС	16,000	1	16,000
Ліцензія Windows Server 2016 Standard	25,600	4	102,400
Ліцензія Windows Server 2016 CAL	1,104	15	16,560
Ліцензія антивірусного ПЗ	1,100	32	35,200
Ліцензія Oracle	9,905	15	148,575
Підтримка Oracle, рік	2,180	15	32,700
Мережевий комутатор (з позитивним експертним висновком)	75,000	2	150,000
Мережевий екран (з позитивним експертним висновком)	26,000	2	52,000
Джерело безперебійного живлення серверне	35,000	2	70,000

ПЗ СПО	2,700,000	1	2,700,000
Інсталяція СПО	540,000	1	540,000
Монтажні та пуско-налагоджувальні роботи (20%)	259,700	1	259,700
Шафа для документів (тумба)	800.00	32	25,600.00
Крісло офісне	1,500.00	32	48,000.00
Шафа для документів скляна	4,400.00	16	70,400.00
Шафа для одягу	4,200.00	8	33,600.00
Стіл офісний	8,000.00	32	256,000.00
Стілець офісний	800.00	42	33,600.00
Шафа для документів довга	4,000.00	2	8,000.00
Стіл для переговорів та нарад	28,000.00	1	28,000.00
<b>МШП</b>	2,000.00	32	64,000.00
<b>Разом витрат</b>			<b>6,468,035.00</b>

**Таблиця 5б**  
**Приблизні витрати на придбання основних засобів (Альтернатива 1)**

CAPEX	ціна	кількість	сума
Компютери	18,000	23	414,000
Ліцензія Windows 10 Pro	4,500	23	103,500
Ліцензія Microsoft Office 2016 Standard	11,000	23	253,000
Джерело безперебійного живлення офісне	3,000	23	69,000
Основний сервер адміністрування НПФ	191,000	1	191,000
Резервний сервер адміністрування НПФ	191,000	1	191,000
Сервер загального призначення основний	50,000	1	50,000
Сервер загального призначення резервний	50,000	1	50,000
МФУ високопродуктивний	30,000	2	60,000
МФУ офісний	6,000	2	12,000
Стационарний засіб телефонного зв'язку	1,600	23	36,800
Факс	4,500	1	4,500
АТС	16,000	1	16,000
Ліцензія Windows Server 2016 Standard	25,600	4	102,400
Ліцензія Windows Server 2016 CAL	1,104	15	16,560
Ліцензія антивірусного ПЗ	1,100	23	25,300
Ліцензія Oracle	9,905	15	148,575
Підтримка Oracle, рік	2,180	15	32,700
Мережевий комутатор (з позитивним експертним висновком)	75,000	2	150,000
Мережевий екран (з позитивним експертним висновком)	26,000	2	52,000
Джерело безперебійного живлення серверне	35,000	2	70,000
ПЗ СПО	0	1	0
Інсталяція СПО	540,000	1	540,000
Монтажні та пуско-налагоджувальні роботи (20%)	259,700	1	259,700
Шафа для документів (тумба)	800.00	23	18,400.00
Крісло офісне	1,500.00	23	34,500.00
Шафа для документів скляна	4,400.00	16	70,400.00
Шафа для одягу	4,200.00	8	33,600.00
Стіл офісний	8,000.00	23	184,000.00
Стілець офісний	800.00	33	26,400.00
Шафа для документів довга	4,000.00	2	8,000.00
Стіл для переговорів та нарад	28,000.00	1	28,000.00
<b>МШП</b>	2,000.00	23	46,000.00

Разом витрат			<b>3,297,335.00</b>
--------------	--	--	---------------------



Поточна діяльність накопичувального фонду або Дирекції Накопичувального фонду в складі ПФУи передбачає витрати на оплату праці осіб Накопичувального фонду та загально адміністративні витрати (оренда, витрати на забезпечення функціонування програмних засобів та забезпечення поточної діяльності Накопичувального фонду).

На підставі розрахунків грошових потоків в процесі здійснення операційної діяльності виникає потреба у первинному фінансуванні створення та початку діяльності Накопичувального фонду .

**Таблиця 6а**  
**Розрахунок грошових потоків діяльності Накопичувального фонду (Альтернатива 2)**

	<i>Грн, місяць</i>	2019*	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Оплата праці	<b>-3,112,290.00</b>	<b>-18,673,740.00</b>	<b>-37,347,480.00</b>	<b>-38,467,904.40</b>	<b>-39,621,941.53</b>	<b>-40,810,599.78</b>	<b>-42,034,917.77</b>	<b>-43,295,965.30</b>
Витрати на оплату праці	-2,739,000.00	-16,434,000.00	-32,868,000.00	-33,854,040.00	-34,869,661.20	-35,915,751.04	-36,993,223.57	-38,103,020.27
Нарахування	-373,290.00	-2,239,740.00	-4,479,480.00	-4,613,864.40	-4,752,280.33	-4,894,848.74	-5,041,694.20	-5,192,945.03
<b>Початкові інвестиції (основні засоби)</b>		<b>-6,468,035.00</b>						
<b>Загальні адміністративні витрати</b>	<b>-1,332,900.00</b>	<b>-7,997,400.00</b>	<b>-15,994,800.00</b>	<b>-16,474,644.00</b>	<b>-16,968,883.32</b>	<b>-17,477,949.82</b>	<b>-18,002,288.31</b>	<b>-18,542,356.96</b>
Телекомунікаційні витрати	-12,000.00	-72,000.00	-144,000.00	-148,320.00	-152,769.60	-157,352.69	-162,073.27	-166,935.47
Оренда приміщень	-453,600.00	-2,721,600.00	-5,443,200.00	-5,606,496.00	-5,774,690.88	-5,947,931.61	-6,126,369.55	-6,310,160.64
Оренда автомобіля (лізинг)	-6,000.00	-36,000.00	-72,000.00	-74,160.00	-76,384.80	-78,676.34	-81,036.63	-83,467.73
Витрати на утримання автомобіля	-13,000.00	-78,000.00	-156,000.00	-160,680.00	-165,500.40	-170,465.41	-175,579.37	-180,846.76
Витрати на утримання основних засобів	-500,000.00	-3,000,000.00	-6,000,000.00	-6,180,000.00	-6,365,400.00	-6,556,362.00	-6,753,052.86	-6,955,644.45
Реклама, маркетинг	-160,000.00	-960,000.00	-1,920,000.00	-1,977,600.00	-2,036,928.00	-2,098,035.84	-2,160,976.92	-2,225,806.22
Витрати на відрядження	-30,000.00	-180,000.00	-360,000.00	-370,800.00	-381,924.00	-393,381.72	-405,183.17	-417,338.67
Супровідні витрати	-5,000.00	-30,000.00	-60,000.00	-61,800.00	-63,654.00	-65,563.62	-67,530.53	-69,556.44
Підвищення кваліфікації	-8,000.00	-48,000.00	-96,000.00	-98,880.00	-101,846.40	-104,901.79	-108,048.85	-111,290.31
Ліцензійні витрати	-20,300.00	-121,800.00	-243,600.00	-250,908.00	-258,435.24	-266,188.30	-274,173.95	-282,399.16
Офісні витрати	-31,000.00	-186,000.00	-372,000.00	-383,160.00	-394,654.80	-406,494.44	-418,689.28	-431,249.96
Інші витрати	-79,000.00	-474,000.00	-948,000.00	-976,440.00	-1,005,733.20	-1,035,905.20	-1,066,982.35	-1,098,991.82
Фінансові витрати	-15,000.00	-90,000.00	-180,000.00	-185,400.00	-190,962.00	-196,690.86	-202,591.59	-208,669.33
<b>Амортизація</b>	<b>-16,250.00</b>	<b>-97,500.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>
<b>Всього операційних витрат</b>	<b>-4,461,440.00</b>	<b>-26,768,640.00</b>	<b>-53,537,280.00</b>	<b>-55,137,548.40</b>	<b>-56,785,824.85</b>	<b>-58,483,549.60</b>	<b>-60,232,206.09</b>	<b>-62,033,322.27</b>
<b>Доходи</b>								
Від основної діяльності	<b>0.10%</b>	0.00	12,602,713.09	46,541,069.31	99,487,508.48	174,507,061.25	274,704,711.68	403,142,017.02
<b>Чистий операційний дохід</b>	<b>X</b>	<b>0.00</b>	<b>12,602,713.09</b>	<b>46,541,069.31</b>	<b>99,487,508.48</b>	<b>174,507,061.25</b>	<b>274,704,711.68</b>	<b>403,142,017.02</b>
<b>Чистий прибуток</b>		<b>-26,768,640.00</b>	<b>-40,934,566.91</b>	<b>-8,596,479.09</b>	<b>42,701,683.63</b>	<b>116,023,511.65</b>	<b>214,472,505.59</b>	<b>341,108,694.76</b>
<b>Чистий грошовий потік (Кумулятивно)</b>		<b>-33,236,675.00</b>	<b>-74,171,241.91</b>	<b>-82,767,721.00</b>	<b>-40,066,037.37</b>	<b>75,957,474.28</b>	<b>290,429,979.87</b>	<b>631,538,674.63</b>

\* - дані за 2019 рік з розрахунку створення та початку діяльності накопичувального фонду з 1 липня 2019 року.

## Таблиця 66

### Розрахунок грошових потоків діяльності Накопичувального фонду (Альтернатива 1)

	UAH, month	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<b>Оплата праці</b>	<b>-1,067,640.00</b>	<b>-6,405,840.00</b>	<b>-12,811,680.00</b>	<b>-13,196,030.40</b>	<b>-13,591,911.31</b>	<b>-13,999,668.65</b>	<b>-14,419,658.71</b>	<b>-14,852,248.47</b>
Витрати на оплату праці	-870,000.00	-5,220,000.00	-10,440,000.00	-10,753,200.00	-11,075,796.00	-11,408,069.88	-11,750,311.98	-12,102,821.34
Нарахування	-197,640.00	-1,185,840.00	-2,371,680.00	-2,442,830.40	-2,516,115.31	-2,591,598.77	-2,669,346.73	-2,749,427.14
<b>Початкові інвестиції (основні засоби)</b>		<b>-3,297,335.00</b>						
<b>Загальні адміністративні витрати</b>	<b>-1,205,325.00</b>	<b>-7,231,950.00</b>	<b>-14,463,900.00</b>	<b>-14,897,817.00</b>	<b>-15,344,751.51</b>	<b>-15,805,094.06</b>	<b>-16,279,246.88</b>	<b>-16,767,624.28</b>
Телекомунікаційні витрати	-12,000.00	-72,000.00	-144,000.00	-148,320.00	-152,769.60	-157,352.69	-162,073.27	-166,935.47
Оренда приміщень	-326,025.00	-1,956,150.00	-3,912,300.00	-4,029,669.00	-4,150,559.07	-4,275,075.84	-4,403,328.12	-4,535,427.96
Оренда автомобіля (лізинг)	-6,000.00	-36,000.00	-72,000.00	-74,160.00	-76,384.80	-78,676.34	-81,036.63	-83,467.73
Витрати на утримання автомобіля	-13,000.00	-78,000.00	-156,000.00	-160,680.00	-165,500.40	-170,465.41	-175,579.37	-180,846.76
Витрати на утримання основних засобів	-500,000.00	-3,000,000.00	-6,000,000.00	-6,180,000.00	-6,365,400.00	-6,556,362.00	-6,753,052.86	-6,955,644.45
Реклама, маркетинг	-160,000.00	-960,000.00	-1,920,000.00	-1,977,600.00	-2,036,928.00	-2,098,035.84	-2,160,976.92	-2,225,806.22
Витрати на відрядження	-30,000.00	-180,000.00	-360,000.00	-370,800.00	-381,924.00	-393,381.72	-405,183.17	-417,338.67
Представницькі витрати	-5,000.00	-30,000.00	-60,000.00	-61,800.00	-63,654.00	-65,563.62	-67,530.53	-69,556.44
Сертифікація фахівців та тренінги	-8,000.00	-48,000.00	-96,000.00	-98,880.00	-101,846.40	-104,901.79	-108,048.85	-111,290.31
Ліцензійні витрати	-20,300.00	-121,800.00	-243,600.00	-250,908.00	-258,435.24	-266,188.30	-274,173.95	-282,399.16
Офісні витрати	-31,000.00	-186,000.00	-372,000.00	-383,160.00	-394,654.80	-406,494.44	-418,689.28	-431,249.96
Інші витрати	-79,000.00	-474,000.00	-948,000.00	-976,440.00	-1,005,733.20	-1,035,905.20	-1,066,982.35	-1,098,991.82
Фінансові витрати	-15,000.00	-90,000.00	-180,000.00	-185,400.00	-190,962.00	-196,690.86	-202,591.59	-208,669.33
<b>Амортизація</b>	<b>-16,250.00</b>	<b>-97,500.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>	<b>-195,000.00</b>
				0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
<b>Всього операційних витрат</b>	<b>-2,289,215.00</b>	<b>-13,735,290.00</b>	<b>-27,470,580.00</b>	<b>-28,288,847.40</b>	<b>-29,131,662.82</b>	<b>-29,999,762.71</b>	<b>-30,893,905.59</b>	<b>-31,814,872.76</b>
<b>Доходи</b>								
Процентний дохід	0.00							
Комісія за кпраління	0.10%	0.00	12,602,713.09	46,541,069.31	99,487,508.48	174,507,061.25	274,704,711.68	403,142,017.02
інші операційний дохід	X							
<b>Чистий операційний дохід</b>	<b>X</b>	<b>0.00</b>	<b>12,602,713.09</b>	<b>46,541,069.31</b>	<b>99,487,508.48</b>	<b>174,507,061.25</b>	<b>274,704,711.68</b>	<b>403,142,017.02</b>
<b>Чистий прибуток</b>		<b>-13,735,290.00</b>	<b>-14,867,866.91</b>	<b>18,252,221.91</b>	<b>70,355,845.66</b>	<b>144,507,298.54</b>	<b>243,810,806.09</b>	<b>371,327,144.27</b>
<b>Чистий прибуток (Кумулятивно)</b>		<b>-17,032,625.00</b>	<b>-31,900,491.91</b>	<b>-13,648,270.00</b>	<b>56,707,575.66</b>	<b>201,214,874.20</b>	<b>445,025,680.29</b>	<b>816,352,824.56</b>

\* - дані за 2019 рік з розрахунку створення та початку діяльності накопичувального фонду з 1 липня 2019 року.

**Сумарно,** на підставі розрахунків грошових потоків в процесі здійснення операційної діяльності виникає потреба у первинному фінансуванні створення та початку діяльності Накопичувального фонду.

На початкових етапах створення Накопичувального фонду доходи від його діяльності не будуть покривати поточних витрат. За таких обставин необхідним буде виділення коштів Державного бюджету в 2019 році в розмірі 82 767 721.00 грн для забезпечення його фінансування (по роках):

**Таблиця 7а**

**Розрахунок сумарного обсягу фінансування, необхідного для започаткування діяльності Накопичувального фонду (Альтернатива 2)**

Назва статті	2019	2020	2021	Разом
Основні засоби, грн	-6,468,035.00			-6,468,035.00
Операційні витрати, грн	-26,768,640.00	-53,537,280.00	-55,137,548.40	-135,443,468.40
<b>Разом, грн</b>	<b>-33,236,675.00</b>	<b>-53,537,280.00</b>	<b>-55,137,548.40</b>	<b>-141,911,503.40</b>
Операційні доходи, грн	0	12,602,713.09	46,541,069.31	59,143,782.40
<b>Потреба у фінансуванні, грн</b>	<b>-33,236,675.00</b>	<b>-40,934,566.91</b>	<b>-8,596,479.09</b>	<b>-82,767,721.00</b>

**Таблиця 7б Розрахунок сумарного обсягу фінансування, необхідного для започаткування діяльності Накопичувального фонду (Альтернатива 1)**

Назва статті	2019	2020	2021	Разом
Основні засоби, грн	-3,297,335.00			<b>-3,297,335.00</b>
Операційні витрати, грн	-13,735,290.00	-27,470,580.00	-28,288,847.40	<b>-69,494,717.40</b>
<b>Разом, грн</b>	<b>-17,032,625.00</b>	<b>-27,470,580.00</b>	<b>-28,288,847.40</b>	<b>-72,792,052.40</b>
Власні кошти, грн	0	12,602,713.09	46,541,069.31	<b>59,143,782.40</b>
<b>Потреба у фінансуванні, грн</b>	<b>-17,032,625.00</b>	<b>-14,867,866.91</b>	<b>18,252,221.91</b>	<b>-13,648,270.00</b>

Більші витрати на створення накопичувального фонду порівняно з використанням наявних кадрових та матеріальних ресурсів ПФУ обумовлені необхідністю відокремлення діяльності суб'єктів другого рівня пенсійного забезпечення від солідарної пенсійної системи з метою надання їй незалежності, еластичності та відповідності сучасним європейським стандартам діяльності, що передбачають забезпечення належного рівня корпоративного управління, якісної оцінки ризиків, комплаєнс контролю та інших базових основ діяльності установи пенсійного забезпечення.

Незважаючи на початкові витрати держави на створення накопичувальної складової пенсійної системи основними вигодами для держави є приріст внутрішнього довгострокового інвестиційного ресурсу, що може бути використаний для фінансування стратегічно-важливих довгострокових інфраструктурних проектів.

**Таблиця 8**

**Розрахунок впливу накопичувальної пенсійної системи на систему функціонування державних фінансів**

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<b>Чисельність платників внесків, тис чол</b>						
Бюджетні установи, включаючи військослужбовців	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400
Недержавний сектор	7,929	7,851	7,752	7,665	7,583	7,506
<b>Разом</b>	<b>11,329</b>	<b>11,251</b>	<b>11,152</b>	<b>11,065</b>	<b>10,983</b>	<b>10,906</b>
<b>Фінансові показники у цінах поточного року, мільйонів грн</b>						
Страхові внески працівників бюджетної сфери (потенційні витрати бюджету)	-7,405	-12,206	-17,796	-24,237	-31,572	-39,840
Страхові внески працівників недержавного сектору	17,270	28,184	40,575	54,642	70,415	87,952
<b>Страхові внески загальні (всього по системі)</b>	<b>24,676</b>	<b>40,390</b>	<b>58,371</b>	<b>78,879</b>	<b>101,987</b>	<b>127,792</b>
% співвідношення внесків бюджетних установ до загальної суми внесків	30%	30%	30%	31%	31%	31%
<b>Накопичені активи працівників (загальні по системі)</b>	<b>25,205</b>	<b>67,877</b>	<b>131,098</b>	<b>217,916</b>	<b>331,494</b>	<b>474,790</b>
Очікуваний обсяг ОВДП в портфелях пенсійних фондів (50% структури)	12,602.7	33,938.4	65,549.2	108,957.9	165,746.8	237,395.2
Витрати на обслуговування боргу (з розрахунку 15% річних)	-1,890.4	-5,090.8	-9,832.4	-16,343.7	-24,862.0	-35,609.3
<b>Чистий грошовий потік</b>	<b>3,306.9</b>	<b>16,641.6</b>	<b>37,920.6</b>	<b>68,377.5</b>	<b>109,312.3</b>	<b>161,945.7</b>

## 2.2. Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Законопроект не передбачає додаткових обмежень чи обтяжливих вимог для існуючих суб'єктів системи, які на даний момент працюють у третьому рівні системи добровільного накопичувального пенсійного забезпечення. Однак, за умови забезпечення належного приведення діяльності існуючими суб'єктами до вимог авторизованих суб'єктів, у таких суб'єктів з'являться додаткові можливості для динамічного розвитку.

Поряд з солідарною системою пенсійного забезпечення, станом на 31.03.2018 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 62 недержавних пенсійних фонди (далі – НПФ) та 22 адміністратори НПФ. Загальна кількість учасників НПФ становила 843,2 тис. осіб, з яких отримали/отримують пенсійні виплати 79,4 тис. осіб. Сума сплачених внесків становила 1,9 млрд грн; 93% всіх внесків надійшли від роботодавців. Загальна вартість активів НПФ становила 2,5 млрд грн.<sup>6</sup>

Станом на 30.06.2018 в реєстрі ліцензійних учасників ринку цінних паперів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку налічується 36 Компаній з управління активами недержавних пенсійних фондів (КУА) та 13 депозитарних установ з обслуговування НПФ (Таблиця 9).

**Таблиця 9**

Показник	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	13	1 (КУА)	35(КУА) 22 (адміністратора НПФ)	71
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	18,3	1,4	80,2	100%

Усі суб'єкти, що на добровільних засадах виявлять бажання здійснювати діяльність на загальнообов'язковому накопичувальному рівні, зокрема мають забезпечити функціональну структуру, що серед іншого буде передбачати створення ключових функцій за напрямками діяльності:

- підрозділів основної діяльності;
- підрозділу ризик менеджменту;
- підрозділу комплаєнс-контролю;
- підрозділу внутрішнього аудиту;
- підрозділу внутрішнього контролю.

<sup>6</sup> Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 31. 03.2018. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/NPF/OsnPokazn/NPF\\_I\\_kv%202018.pdf](https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/NPF/OsnPokazn/NPF_I_kv%202018.pdf)

Збільшення обсягів робіт внаслідок участі у наданні послуг учасникам другого рівня також передбачає посилення основних напрямків діяльності шляхом залучення додаткових штатних одиниць та створення необхідних умов для забезпечення надання послуг на якісному рівні.

В загальному, для приведення у відповідність до вказаних вище вимог та допуску суб'єктів до авторизації в якості сервіс-провайдерів системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення прогнозований орієнтовний рівень витрат виглядає наступним чином (Таблиця 10):

**Оцінка впливу на суб'єктів господарювання**  
**(стосується лише , суб'єктів, що виявлять бажання здійснювати діяльність)**

**Таблиця 10**

<b>Вид альтернативи</b>	<b>Вигоди</b>	<b>Витрати</b>
<b>Альтернатива 1</b>	Створення додаткових джерел фінансування бізнесу. Відсутність додаткових вимог і пов'язаних з цим додаткових витрат. Обсяг доходів суб'єктів господарювання при використанні граничних розмірів комісій (3,5%) від вартості активів Недержавних пенсійних фондів за перші 5 років складуть <b>616,955 млн грн</b>	Сумарні <b>інвестиції</b> суб'єктів великого і середнього підприємництва господарювання на приведення діяльності у відповідність до вимог авторизації суб'єктів другого рівня складуть 3 961 869 грн. Сумарні середньорічні <b>витрати</b> великого і середнього підприємництва господарювання на приведення діяльності у відповідність до вимог авторизації суб'єктів другого рівня складуть <b>51 735 010</b> грн. <b>Витрати (підсумок):</b> <b>55 696 879</b> грн
<b>Альтернатива 2</b>	Відповідність вимогам авторизації суб'єктів дозволить започаткувати сталий розвиток суб'єкту та забезпечить рівень <b>чистого прибутку</b> за підсумками 5 перших років функціонування системи в розмірі (щодо кожного суб'єкта):  1. <b>59,345,636.53</b> грн - для КУА 2. <b>134,729,308.80</b> грн - для депозитарних установ НПФ 3. <b>45,303,403.00</b> грн - для адміністраторів НПФ	Сумарні <b>інвестиції</b> суб'єктів великого і середнього підприємництва господарювання на приведення діяльності у відповідність до вимог авторизації суб'єктів другого рівня складуть 8 376 070 грн. Сумарні середньорічні <b>витрати</b> великого і середнього підприємництва господарювання на приведення діяльності у відповідність до вимог авторизації суб'єктів другого рівня складуть 63 311 370,0 грн. <b>Витрати (підсумок):</b> <b>71 687 440,00</b> грн*

Сумарні (держава + суб'єкти господарювання) витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
<b>Альтернатива 1</b> Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з Додатком 1 до Аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, які виникають в наслідок дії регуляторного акта»)	<b>86 464 794 грн</b>
<b>Альтернатива 2</b> Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з Додатком 1 до Аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, які виникають в наслідок дії регуляторного акта»)	<b>131 683 755 грн*</b>

\* за умови реалізації норм запропонованого регуляторного акта авторизованими суб'єктами господарювання.

**Таблиця 11а. Розрахунок прогнозу грошових потоків від участі потенційних авторизованих суб'єктів системи Накопичувального пенсійного забезпечення (Альтернатива 2)**

**Компанії з управління активами**

<b>Назва показника</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Початкові інвестиції (основні засоби)	-5,693,035.00					
Оплата праці	-19,337,580.00	-19,917,707.40	-20,515,238.62	-21,130,695.78	-21,764,616.65	-22,417,555.15
Загальні адміністративні витрати	-9,537,000.00	-9,823,110.00	-10,117,803.30	-10,421,337.40	-10,733,977.52	-11,055,996.85
Амортизація	-155,830.00	-155,830.00	-155,830.00	-155,830.00	-155,830.00	-155,830.00
Чистий операційний дохід	3,150,678.27	11,635,267.33	24,871,877.12	43,626,765.31	68,676,177.92	100,785,504.26
Чистий грошовий потік	-31,572,766.73	-18,261,380.07	-5,916,994.80	11,918,902.13	36,021,753.74	67,156,122.26
<b>Чистий грошовий потік (Кумулятивно)</b>	<b>-31,572,766.73</b>	<b>-49,834,146.80</b>	<b>-55,751,141.60</b>	<b>-43,832,239.47</b>	<b>-7,810,485.72</b>	<b>59,345,636.53</b>

**Зберігачі**

<b>Назва показника</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Початкові інвестиції (основні засоби)	-1,075,500.00					
Оплата праці	-4,927,680.00	-5,075,510.40	-5,227,775.71	-5,384,608.98	-5,546,147.25	-5,712,531.67
Загальні адміністративні витрати	-5,308,200.00	-5,467,446.00	-5,631,469.38	-5,800,413.46	-5,974,425.87	-6,153,658.64
Амортизація	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00
Чистий операційний дохід	2,520,542.62	9,308,213.86	19,897,501.70	34,901,412.25	54,940,942.34	80,628,403.40
Чистий грошовий потік	-8,821,227.38	-1,265,132.54	9,007,866.60	23,685,999.80	43,389,979.22	68,731,823.09
<b>Чистий грошовий потік (Кумулятивно)</b>	<b>-8,821,227.38</b>	<b>-10,086,359.92</b>	<b>-1,078,493.32</b>	<b>22,607,506.49</b>	<b>65,997,485.71</b>	<b>134,729,308.80</b>

**Адміністратори авторизованих НПФ**

<b>Назва показника</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Початкові інвестиції (основні засоби)	-1,607,535.00					
Оплата праці	-10,017,720.00	-10,318,251.60	-10,627,799.15	-10,946,633.12	-11,275,032.12	-11,613,283.08
Загальні адміністративні витрати	-13,888,560.00	-14,305,216.80	-14,734,373.30	-15,176,404.50	-15,631,696.64	-16,100,647.54
Амортизація	-108,410.00	-108,410.00	-108,410.00	-108,410.00	-108,410.00	-108,410.00
Чистий операційний дохід	2,520,542.62	9,308,213.86	19,897,501.70	34,901,412.25	54,940,942.34	80,628,403.40
Чистий грошовий потік	-23,101,682.38	-15,423,664.54	-5,573,080.76	8,669,964.62	27,925,803.58	52,806,062.79
<b>Чистий грошовий потік (Кумулятивно)</b>	<b>-23,101,682.38</b>	<b>-38,525,346.92</b>	<b>-44,098,427.68</b>	<b>-35,428,463.05</b>	<b>-7,502,659.47</b>	<b>45,303,403.32</b>



**Таблиця 11б Розрахунок прогнозу грошових потоків від участі потенційних авторизованих суб'єктів системи Накопичувального пенсійного забезпечення (Альтернатива 1)**

**Компанії з управління активами**

Назва показника	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Початкові інвестиції (основні засоби)	-965,034.00					
Оплата праці	-5,760,000.00	-5,932,800.00	-6,110,784.00	-6,294,107.52	-6,482,930.75	-6,677,418.67
Загальні адміністративні витрати	-7,495,800.00	-7,720,674.00	-7,952,294.22	-8,190,863.05	-8,436,588.94	-8,689,686.61
Амортизація	-67,190.00	-67,190.00	-67,190.00	-67,190.00	-67,190.00	-67,190.00
Чистий операційний дохід	3,150,678.27	11,635,267.33	24,871,877.12	43,626,765.31	68,676,177.92	100,785,504.26
Чистий грошовий потік	-10,942,351.73	-2,878,537.87	9,924,673.46	28,233,161.25	52,822,781.43	84,458,521.57
Податок на прибуток	1,969,623.31	518,136.82	-1,786,441.22	-5,081,969.02	-9,508,100.66	-15,202,533.88
<b>Чистий грошовий потік (Кумулятивно)</b>	<b>-11,907,385.73</b>	<b>-14,785,923.60</b>	<b>-4,861,250.14</b>	<b>23,371,911.11</b>	<b>76,194,692.54</b>	<b>160,653,214.12</b>

**Зберігачі**

Назва показника	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Початкові інвестиції (основні засоби)	-1,075,500.00					
Оплата праці	-4,927,680.00	-5,075,510.40	-5,227,775.71	-5,384,608.98	-5,546,147.25	-5,712,531.67
Загальні адміністративні витрати	-5,308,200.00	-5,467,446.00	-5,631,469.38	-5,800,413.46	-5,974,425.87	-6,153,658.64
Амортизація	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00	-30,390.00
Чистий операційний дохід	2,520,542.62	9,308,213.86	19,897,501.70	34,901,412.25	54,940,942.34	80,628,403.40
Чистий грошовий потік	-8,821,227.38	-1,265,132.54	9,007,866.60	23,685,999.80	43,389,979.22	68,731,823.09
Податок на прибуток	1,394,230.93	227,723.86	-1,621,415.99	-4,263,479.96	-7,810,196.26	-12,371,728.16
<b>Чистий грошовий потік (Кумулятивно)</b>	<b>-8,821,227.38</b>	<b>-10,086,359.92</b>	<b>-1,078,493.32</b>	<b>22,607,506.49</b>	<b>65,997,485.71</b>	<b>134,729,308.80</b>

**Адміністратори авторизованих НПФ**

Назва показника	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Початкові інвестиції (основні засоби)	-1,921,335.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Оплата праці	-12,087,360.00	-12,449,980.80	-12,823,480.22	-13,208,184.63	-13,604,430.17	-14,012,563.07
Загальні адміністративні витрати	-15,929,760.00	-16,407,652.80	-16,899,882.38	-17,406,878.86	-17,929,085.22	-18,466,957.78
Амортизація	-128,630.00	-128,630.00	-128,630.00	-128,630.00	-128,630.00	-128,630.00
Чистий операційний дохід	6,301,356.54	23,270,534.66	49,743,754.24	87,253,530.62	137,352,355.84	201,571,008.51
Чистий грошовий потік	-21,844,393.46	-5,715,728.94	19,891,761.63	56,509,837.14	105,690,210.45	168,962,857.66
Податок на прибуток	3,931,990.82	1,028,831.21	-3,580,517.09	-10,171,770.68	-19,024,237.88	-30,413,314.38
<b>Чистий грошовий потік (Кумулятивно)</b>	<b>-23,765,728.46</b>	<b>-29,481,457.40</b>	<b>-9,589,695.77</b>	<b>46,920,141.37</b>	<b>152,610,351.82</b>	<b>321,573,209.48</b>

### 2.3. Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів учасників системи – громадян України.

На 1 січня 2018 р. в Україні налічувалося 11,7 млн пенсіонерів (27,8% загальної чисельності населення), серед яких 2,6 млн – особи з інвалідністю, понад 1 млн – перебувають у складних життєвих обставинах, 0,8 млн – ліквідатори та потерпілі від Чорнобильської катастрофи, 0,6 млн – ветерани війни.<sup>7</sup>

Чисельність осіб віком 60 років і старше становила 9,7 млн осіб, або 22,9% загальної чисельності населення. На 100 осіб віком 60 років і старше припадало 79 дітей віком до 18 років і 257 осіб віком 18–59 років.<sup>8</sup>

Середній розмір пенсії станом на 01.07.2018 становив 2562,40 грн (за даними ПФУ <https://www.pfu.gov.ua/38544-stanom-na-01-07-2018-roku/>) при середньому рівні заробітної плати 7 769, 50 грн. (<https://www.pfu.gov.ua/32397-pokaznyk-serednoyi-zarobitnoyi-platy-za-2018-rik/>). **Таким чином, середній коефіцієнт заміщення складає 32,98%**

За умови впровадження накопичувальної системи пенсійного забезпечення очікуються наступні показники **додаткового** коефіцієнту заміщення за рахунок такої системи:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Створення додаткових джерел пенсійних накопичень. Відсутність додаткових вимог і пов'язаних з цим додаткових витрат.	Додаткові відрахування з заробітної плати в розмірі 2% та щорічне збільшення до 7%. Поряд з тим, в процесі накопичень коштів витрати на оплату послуг сервіс-провайдерів (КУА, адміністратори, зберігачі) складуть до 3,5% від вартості накопичень особи. За розрахунками здійснених витрат, такий розмір оплати послуг в період інвестування 30 років зменшить сумарний кінцевий розмір накопичень на <b>29%</b> . <b>Відсутність належного контролю за діяльністю сервіс-провайдерів та відсутність чітких вимог щодо інвестування пенсійних коштів може спровокувати значні витрати заощаджень внаслідок</b>

<sup>7</sup> Статистичний збірник «Соціальний захист населення України» / Державна служба статистики України. Відповідальний за випуск О. О. Кармазіна. — Київ, 2018.

<sup>8</sup> Демографічна та соціальна статистика / Населення та міграція / Населення (1990-2017), сайт Державної служби статистики України [http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas\\_rik/nas\\_u/nas\\_rik\\_u.html](http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html)

		<b>неправомірних або некомпетентних дій.</b>
Альтернатива 2	<p>Створення додаткових джерел пенсійних накопичень.</p> <p>Жорстке обмеження витрат коштів для сервіс-провайдерів системи.</p> <p>Чітка та прозора система діяльності суб'єктів.</p> <p>Єдине вікно надання послуг.</p> <p>Забезпечення належного рівня інформованості населення та доступу до послуг.</p> <p>Контроль за якістю накопичень і, як наслідок, більша та надійніша база майбутніх пенсій.</p> <p>За рахунок накопичувального рівня коефіцієнт заміщення може бути збільшеним на 21% для чоловіків, та 16% для жінок, що в загальному дасть змогу забезпечити належний рівень виплат на рівні, не нижчому 40-42%.</p>	<p>Додаткові відрахування з заробітної плати в розмірі 2% та щорічне збільшення до 15% за умови зростання середньої заробітної плати не менше ніж на 10% за рік. Розмір додаткових витрат в процесі накопичень є оптимальним, та забезпечить належний рівень накопичень в момент досягнення пенсійного віку.</p>

Таблиця 13

## Розрахунок коефіцієнта заміщення накопичувальної системи пенсійного забезпечення.

## Підваріант зі ставкою внеску 15%

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
<b>Чисельність платників внесків</b>											
Тисяч осіб	11,329	10,906	10,522	10,209	9,812	9,258	8,559	7,905	7,508	7,338	7,194
<b>Фінансові показники у цінах поточного року, мільйонів грн</b>											
Страхові внески	24,676	127,792	311,950	529,059	649,628	753,434	854,074	964,837	1,118,218	1,332,170	1,592,051
Накопичені активи працівників	25,205	474,790	1,791,431	4,376,404	7,550,528	10,717,817	14,037,631	18,063,005	23,230,113	28,961,516	34,188,292
Активи пенсіонерів	x	x	109,237	460,062	1,275,866	2,892,741	5,132,066	7,430,251	9,586,305	12,548,120	17,489,079
<b>Фінансові показники у % до ВВП</b>											
Страхові внески	0.6%	2.0%	3.4%	4.2%	4.2%	4.2%	4.1%	4.0%	4.0%	4.1%	4.2%
Накопичені активи працівників	0.6%	7.4%	19.3%	34.9%	49.4%	59.9%	67.2%	74.2%	82.2%	88.3%	89.8%
Активи пенсіонерів	x	x	1.2%	3.7%	8.3%	16.2%	24.6%	30.5%	33.9%	38.3%	46.0%
<b>Коефіцієнт заміщення з другого рівня у нових пенсіонерів (середній розмір анутетної виплати у % до середнього розміру номінальної зарплати поточного року)</b>											
Чоловіки	<b>0.0%</b>	<b>0.7%</b>	<b>2.1%</b>	<b>4.4%</b>	<b>7.3%</b>	<b>10.6%</b>	<b>13.8%</b>	<b>16.1%</b>	<b>18.3%</b>	<b>19.8%</b>	<b>20.7%</b>
Жінки	<b>0.0%</b>	<b>0.4%</b>	<b>1.1%</b>	<b>2.6%</b>	<b>4.7%</b>	<b>7.2%</b>	<b>9.8%</b>	<b>11.6%</b>	<b>13.1%</b>	<b>14.0%</b>	<b>14.6%</b>
<b>Середній розмір анутетної виплати з другого рівня у нових пенсіонерів, грн на місяць (у поточних цінах, з урахуванням індексації на майбутню інфляцію)</b>											
Чоловіки	0	122	508	1,513	3,215	5,763	9,164	13,122	18,136	23,978	30,566
Жінки	0	63	267	890	2,085	3,930	6,518	9,446	12,977	16,982	21,523

#### IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	<p>Проблема продовжує існувати тривалий час. Відсутня впевненість щодо її вирішення у майбутньому. Основними проблемамиє:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Відсутність належних умов надання послуг сервіс-провайдерами, та як наслідок, великі потенційні втрати внаслідок некомпетентності або наявних зловживань з коштами учасників.</li> <li>- Відсутність єдиних стандартів щодо захисту та збереження інформації про пенсійні накопичення, різноманіття програмних продуктів, що спричиняє ускладнену процедуру обміну інформацією між суб'єктами.</li> <li>- Відсутність заходів превентивного реагування з боку регулятора.</li> <li>- Надзвичайно великий розмір витрат, що відшкодовується за рахунок коштів учасників, і, як наслідок, значне (до 25-30%) зменшення фінальних накопичень.</li> <li>- Відсутність якісних систем ризик-менеджменту та комплаєнс-контролю, що зумовлює уразливість прав окремого учасника.</li> </ul> <p>Результатом вказаних недоліків є достатньо високий ризик потенційних втрат коштів накопичувального рівня, що може виникнути внаслідок низького рівня надання послуг, слабого контролю за діями учасників системи та необґрунтовано високим розміром витрат. Ці втрати можуть мати вкрай негативний вплив як на поточну економічну ситуацію країни, та можуть спричинити суттєві соціальні потрясіння.</p>
Альтернатива 2	4	<p>Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті повною мірою, оскільки впровадження якісного рівня сервіс-провайдерів, чітких політик щодо інвестування, ризик менеджменту, комплаєнсу, доставки та виплати пенсій, зокрема через підвищення вимог до суб'єктів господарювання, надасть можливість забезпечити належний рівень додаткового пенсійного забезпечення для громадян, а для держави – стабілізацію та укріплення фінансової системи через запровадження довгострокового інвестиційного ресурсу.</p>

<b>Рейтинг результативності</b>	<b>Вигоди (підсумок)</b>	<b>Витрати (підсумок)</b>	<b>Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу</b>
<b><u>Альтернатива 1:</u></b>	Низька результативність через значущі ризики потенційних втрат коштів учасників системи та суб'єктів	<b>86 464 794 грн</b>	Альтернатива має низьку ефективність. Цілі прийняття регуляторного акту можуть призвести до системних соціальних потрясінь внаслідок відсутності факторів, що здатні забезпечити збереження та примноження пенсійних коштів.
<b><u>Альтернатива 2:</u></b>	Висока результативність та ефективність для держави, громадян та суб'єктів господарювання на яких поширюється дія регуляторного акту.	<b>131 683 755 грн</b> *	Стимулювання розвитку фондового ринку через прийняття актів законодавства вбачається найбільш ефективним та результативним, оскільки сприятиме системному вирішенню існуючих проблем функціонування фондового ринку. Запровадження даної альтернативи на, нагляд дасть можливість стимулювання та розвитку інфраструктури фінансового сектору, та наситить внутрішній ринок довгостроковим інвестиційним ресурсом. <b>За рахунок жорстких обмежень пенсійних витрат та встановлення якісної системи контролю за діями сервіс-провайдерів накопичувального рівня коефіцієнт заміщення може бути збільшеним на 21% для чоловіків, та 16% для жінок, що в загальному дасть змогу забезпечити належний рівень виплат на рівні, не нижчому 40-42%.</b>

\* за умови реалізації норм запропонованого регуляторного акта авторизованими суб'єктами господарювання.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику впливу зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
<b>Альтернатива 2:</b> Розробка регуляторного акту	Перевагою обраної альтернативи є створення умов для стимулювання розвитку інфраструктури фінансового сектору в цілому, у тому числі, стимулювання суб'єктів ринку через залучення до системи накопичувального пенсійного забезпечення. Окремим фактором на користь альтернативи є впровадження якісних європейських стандартів діяльності, контролю, ризик-менеджменту, звітуванню, облікових політик, оцінки інвестицій.	На дію регуляторного акта можуть вплинути зміни в чинному законодавстві. Вплив може мати як позитивний, так і невілюючий характер.
<b>Альтернатива 1:</b> Відсутність регулювання	Причина відмови від зазначеної альтернативи полягає у тому, що при відсутності належного контролю, та можливості вибору для громадян надійної альтернативи 2 не досягається основної цілі законопроекту – захист прав та заощаджень громадян.	X

## V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для досягнення цілей, визначених у другому розділі аналізу регуляторного впливу, Комісією обрано спосіб розробки проекту регуляторного акта. Для впровадження даного регуляторного акта Комісія здійснюватиме такі організаційні заходи як, зокрема, обговорення з профільними міністерствами та відомствами та учасниками фондового ринку розробленого регуляторного акту.

Проект регуляторного акту передбачає розробку низки нормативно-правових актів, що мають на меті конкретизацію положень проекту регуляторного акту, та зокрема стосуються всіх основних питань з запровадження та майбутнього

регулювання системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення.

Державний контроль та нагляд за дотриманням вимог регуляторного акта буде здійснюватися Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

## **VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги**

Для суб'єктів малого підприємництва, що на добровільних засадах приймуть рішення із здійснення діяльності на загальнообов'язковому рівні накопичувального пенсійного забезпечення, суб'єкти господарювання мають привести у відповідність до вимог авторизації таких суб'єктів свою поточну діяльність. Це передбачає здійснення інвестицій в покращення діючих умов здійснення діяльності, залучення додаткових штатних одиниць та забезпечення належних умов їх діяльності. Зокрема, приблизні інвестиції суб'єктів виглядають наступним чином:

- компанії з управління активами – 5,693 млн грн;
- депозитарні установи з обслуговування авторизованих НПФ – 1,075 млн грн;
- адміністратори авторизованих НПФ – 1,607 млн грн.

Поточні середньорічні витрати авторизованих суб'єктів системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення.

- компанії з управління активами – 29,030 млн грн;
- депозитарні установи з обслуговування авторизованих НПФ – 10,266 млн грн;
- адміністратори авторизованих НПФ – 25,513 млн грн.

Розрахунок проводився за результатами аналізу інформації щодо основних статей витрат та вимог до належної інфраструктури авторизованих суб'єктів системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення.

Бюджетні витрати на адміністративне регулювання суб'єктів підприємництва відсутні, оскільки виконання положень регуляторного акта буде реалізовано в межах фінансування, встановленого для забезпечення діяльності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, без залучення додаткових штатних одиниць.

## **VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта**

Строк дії регуляторного акта необмежений у часі, оскільки дія регуляторного акту розрахована на необмежений час.



## **VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта**

Виходячи з цілей державного регулювання, визначених у другому розділі даного Аналізу впливу регуляторного акта, для відстеження результативності акта обрано такі показники:

1) Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не зміниться;

2) Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта - дія акту поширюється на 36 КУА, 13 депозитарних установ з обслуговування НПФ та 22 адміністратори НПФ (у разі виявлення ними бажання здійснювати діяльність у системі накопичувального пенсійного забезпечення;

3) Обсяг інвестиційних ресурсів, залучених в економіку України;

4) Обсяг показників чистого грошового потоку від здійснення діяльності в системі загальнообов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення;

5) Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта – середній. Даний проект регуляторного акта, з метою громадського обговорення, оприлюднено на офіційному веб-сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

## **IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта**

Відстеження результативності буде здійснено із застосуванням статистичного та соціологічного методів, шляхом аналізу офіційної статистичної інформації щодо кількісних та якісних показників системи накопичувального пенсійного забезпечення.

Базове відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта буде здійснюватися через рік після набрання чинності його положень.

Повторне відстеження планується здійснити через два роки з дня набрання чинності більшістю положень регуляторного акта, в результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного обстеження. У разі надходження пропозицій та зауважень, які заслуговують на увагу, або виявлення нерегульованих та проблемних питань, у разі необхідності вони будуть обговорені та винесені на розгляд засідання НКЦПФР, з метою ініціювання внесення відповідних змін до цього регуляторного акту.

Періодичні відстеження планується здійснювати раз на три роки з дня виконання заходів з повторного відстеження з метою подальшого удосконалення даного регуляторного акта.

Виконавцем заходів з відстеження результативності дії регуляторного акта буде Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

**Голова Комісії**

**Т. Хромаєв**

**Витрати за Альтернативою 2  
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва,  
які виникають внаслідок дії регуляторного акта\***

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання / підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	5 693 035,00	5 693 035,00
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0.00	0.00
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам (середня місячна заробітна плата працівника), гривень	0.00	0.00
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	0.00	0.00
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування, тощо), гривень	0.00	0.00
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	0.00	0.00
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	19 337 580,00 грн	102 665 838,00
8	Інше	9 537 000,00	50 633 228,22
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	34 723 445,00	158 992 101,22
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	10	10
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	347 234 450,00	1 589 921 010,22

\* на прикладі Компанії з управління активами за умови реалізації норм запропонованого регуляторного акта авторизованими суб'єктами господарювання.

### Тест малого підприємництва (М-Тест) за Альтернативою 2

1. Консультації з учасниками фондового ринку щодо оцінки впливу регулювання

Консультація щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено НКЦПФР:

Порядковий номер	Вид консультації	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій
1	07-08.06.2018 Науково-практична конференція Української асоціації інвестиційного бізнесу, «Професійне управління активами: Модернізація національної моделі інвестиційного бізнесу» Одеса	67	Розглянуто концепцію НКЦПФР та надано пропозиції щодо вдосконалення окремих положень
2	07.08.2018 Засідання Комітету НКЦПФР з питань стратегії розвитку та економічного аналізу фондового ринку.	23	Вирішено доопрацювати проект регуляторного акта із урахуванням запропонованих пропозицій та рекомендовано для розгляду на засіданні НКЦПФР
3	20-21.09.2018 Український фінансовий форум, Одеса	311	Представлено оновлений проект закону з врахуванням пропозицій учасників ринку, профільних асоціацій та державних органів. Проект отримав належну високу оцінку вітчизняних та закордонних експертів

## 2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів підприємництва:

Кількість суб'єктів, на яких поширюється регулювання: 22 адміністраторів НПФ, 36 компаній з управління активами, 13 депозитарних установ з обслуговування НПФ, у тому числі середнього підприємництва - 13, малого підприємництва – 1 та мікропідприємництва – 57.

Питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив, - 80%.

### Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Витрати за п'ять років
<b>Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання</b>			
1	Придбання необхідного обладнання	8 376 070	41 880 350
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	-	-
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали)	-	-
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	-	-
5	Інші процедури (уточнити)	-	-
6	Разом, гривень	-	-
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	71	25
8	Сумарно, гривень	594 700 970	2 973 504 850
<b>Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування</b>			
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання	-	-
10	Процедури організації виконання вимог регулювання	71,687,440.00	417,761,953.89
11	Процедури офіційного звітування	-	-
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	-	-
13	Інші процедури (витрати одного суб'єкта господарювання на здійснення аналізу діяльності щодо укладання та виконання договорів (у разі їх укладення) за календарний рік. Формула: кількість осіб, що здійснюють аналіз X витрати часу на здійснення аналізу X розмір заробітної плати за 1 годину X кількість робочих днів (1 раз на тиждень).		
14	Разом, гривень	71,687,440.00	417,761,953.89
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що	71	71

	повинні виконати вимоги регулювання, одиниць		
16	Сумарно, гривень	<b>5 089 808 240</b>	<b>25 449 041 200</b>

3. Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва – відсутні.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	<b>5 089 808 240</b>	<b>25 449 041 200</b>
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування		
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	<b>5 089 808 240</b>	<b>25 449 041 200</b>

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання проектом Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» не передбачено.